

**Schoolondersteuningsprofielen
Plein013
2016**

OBS Darwin

Rapport audit

School-Ondersteuningsprofiel IVO

Naam onderwijsvoorziening: OBS Darwin

Datum bezoek: 4 november, 2015

In opdracht van: Plein013

Rapporteur: Sicco Baas

Sardes, Utrecht

December 2015

Inleiding

Uw school¹ biedt ondersteuning aan leerlingen die speciale onderwijsbehoeften hebben. Wanneer uw school tegen haar grenzen aanloopt, is er de mogelijkheid om de leerling en zijn of haar ouders² te verwijzen naar een andere school, bijvoorbeeld een school voor speciaal (basis)onderwijs.

Scholen verschillen in de ondersteuning die zij (kunnen) bieden. Uit verwijsgedrag van scholen bijvoorbeeld blijkt dit heel duidelijk: een leerling waarbij de ene school tegen de grenzen van haar ondersteuning aanloopt, kan op een andere school zonder al te veel inspanning passend onderwijs krijgen. Soms is de reden makkelijk aanwijsbaar: een school in een gebouw met veel trappen en weinig ruimte is niet zomaar passend voor een leerling in een rolstoel. Maar meestal is het lastiger om aan te geven wanneer een leerling niet, en wanneer wel, op de school terecht kan.

Zowel voor de school zelf, als voor ouders en voor de bovenschoolse organisatie die het bovenschoolse netwerk van ondersteuningsvoorzieningen inricht (schoolbestuur, samenwerkingsverband po Plein013, regionaal netwerk Passend Onderwijs), is het van belang te weten waar de school staat voor wat betreft de ondersteuning en wat mogelijkheden zijn om de ondersteuning te versterken en eventueel uit te breiden.

Uw school maakt onderdeel uit van samenwerkingsverband Plein013. Van alle scholen van dit samenwerkingsverband is in najaar 2013 het ondersteuningsprofiel in kaart gebracht. We brengen de profielen nu, in 2015, opnieuw in kaart, op een vergelijkbare manier als in 2013. De inhoud van de rapportage is iets uitgebreid, en wat anders geordend dan de rapportage in 2013. Wij hopen hiermee de informatie nog beter leesbaar aan te bieden, zonder de vergelijkbaarheid met 2013 te verliezen.

Om het schoolprofiel in kaart te brengen verzamelden wij informatie op vijf domeinen:

1. de *diversiteit* van de leerlingenpopulatie van de school
2. de *ruimte voor verschillen* tussen leerlingen, die de manier van onderwijs geven op de school biedt
3. de beschikbaarheid van *extra voorzieningen* bij de school op de volgende vijf 'velden':
 - a. extra handen / omvang van de klassen
 - b. speciale onderwijsmaterialen
 - c. mogelijkheden van de ruimtelijke omgeving
 - d. expertise (teamexpertise en individuele expertise van leerkrachten/medewerkers)
 - e. samenwerking met (zorg)instanties buiten het onderwijs
4. de *borging* van de extra ondersteuning voor leerlingen in de organisatie van het onderwijs
5. de intensiteit en omvang van de *samenwerking* met anderen binnen het samenwerkingsverband Plein013, en in het bredere onderwijsveld

In termen van vraag en aanbod zou het eerste domein, de leerlingenpopulatie, gekarakteriseerd kunnen worden als de vraag. Aan die vraag komt de school tegemoet met haar aanbod, gekarakteriseerd op de domeinen 2 t/m 5.

Binnen het aanbod van de school heeft het tweede domein een andere status dan de domeinen 3, 4 en 5. De ruimte die de manier van onderwijsgeven biedt voor de verschillende onderwijsbehoeften (domein 2) vormt de basis van de mogelijkheden die de school kan bieden. Bijvoorbeeld inzet van extra voorzieningen (domein 3) heeft minder zin wanneer de school in haar manier van lesgeven heel beperkt om kan gaan met verschillen. Omdat het tweede domein een belangrijk aspect van het profiel is nemen we een korte toelichting op (zie kader).

¹ Waar in dit rapport kortheidshalve staat 'school', wordt steeds bedoeld 'school of arrangement', waarbij een arrangement kan zijn een s(b)o, een talentklas of een andere vorm van door het swv georganiseerde ondersteuning.

² Waar in dit rapport kortheidshalve staat 'ouders' wordt steeds bedoeld 'ouders of verzorgers'.

Toelichting op de ruimte voor verschillen in de manier van onderwijs bieden

De ruimte die onderwijs biedt aan verschillen tussen leerlingen wordt in belangrijke mate bepaald door het onderwijsconcept van de school. Meer specifiek: door de mate waarin de lesstof dan wel de individuele onderwijsbehoefte van de leerling uitgangspunt van het lesprogramma is. Dit kan worden gezien als een dimensie die loopt van methode-gestuurd naar leerling-gestuurd.

Aan het ene uiterste van die dimensie staan de scholen die bijna de volledige lestijd de methode als leidraad hanteren. Leerlingen die onvoldoende uit de weg kunnen met de standaardmethode krijgen herhalingsstof, extra instructie of verdiepingsstof – zoals die binnen de methode is gegeven. Het gemiddelde niveau en tempo van de standaardmethode is maatgevend. Scholen die dit concept welbewust hanteren zijn vaak van opvatting dat 'een leerling bij de groep houden' betekent dat de leerkracht zijn of haar uiterste best doet om de zwakkere leerling voor wat betreft zijn of haar prestaties zoveel mogelijk bij de gemiddelde groep aan te laten haken.

Het andere uiteinde van de dimensie wordt bezet door scholen die hun onderwijsconcept afstemmen op de leerlingen die op dat moment de klas vormen. De start ligt bij de individuele onderwijsbehoeften van leerlingen met hun individuele ontwikkelings- en leerlijnen. Het overzicht van die lijnen in de groep geeft mogelijkheid tot het bundelen van de leerlijnen waar deze (bijna) samenvallen. De instructieplanning wordt afgestemd op deze gebundelde leerlijnen. De werkvormen in de groep zijn vaak heterogeen, waardoor 'een leerling bij de groep houden' hier een gelijke betekenis heeft voor elke leerling. Bij een dergelijk concept worden veelal ook standaardmethoden en methode-gebonden toetsen gebruikt, maar dan als middel zonder dat zij direct het didactisch en pedagogisch handelen sturen.

Alle scholen hebben te maken met verschillen tussen kinderen. Relevant voor Passend Onderwijs zijn verschillen tussen leerlingen op het gebied van:

- leercompetenties
- leerstijlen
- gedragscompetenties
- gedragsstijlen
- culturele achtergronden
- gezinsachtergronden

Van een extra vergroting van de range van onderwijsbehoeften in een klas is sprake bij combinatieklassen.

Leerkrachten op scholen die vooral methode-gestuurd werken, rekken naarmate er meer verschillende kinderen in hun klas zitten, de mogelijkheden van hun onderwijsaanbod steeds verder op.

Manieren om binnen het methode-gestuurde concept onderwijs te bieden aan leerlingen met verschillende onderwijsbehoeften zijn o.a.:

- het groeperen van handelingsplannen;
- het werken in niveaugroepen;
- zelfstandig werken;
- vergroting van de expertise van de leerkracht;
- incidentele toepassing van vormen van leren in heterogene groepen;
- de keuze van methodes die heel veel ruimte bieden voor gedifferentieerd werken.

Omdat het uitgangspunt van de les bepaald is door de centrale aanpak van de methode, betekent elke nieuwe onderwijsbehoefte een extra aanpassing bij die aanpak. Wanneer veel aanpassingen nodig zijn, beleeft de leerkracht dit vaak als een stapeling van taken, en daarmee als een toenemende belasting. Soms uit zich dit door de behoefte van de leerkracht aan steeds meer orde en rust in de klas, om de controle te kunnen houden over alle verschillende activiteiten die gelijktijdig plaatsvinden. Met het toenemen van de organisatorische belasting van de leerkracht, blijft er minder tijd en energie over voor het ter plekke inspelen op specifieke behoeften van leerlingen op het moment dat die zich aandienen.

Het methode-gestuurde onderwijsconcept is begrensd in haar capaciteit om kinderen met andere onderwijsbehoeften op te nemen.

De informatie voor dit school-ondersteuningsprofiel is verzameld door middel van

- een beperkt documentatie-onderzoek (organisatie en kengetallen school)
- een interview met sleutelfiguren uit de school (minimaal de directeur, een intern begeleider, een leerkracht en een ouder) - aanwezig waren:
 - dhr. Paul van Hees (directeur)
 - mw. Imke Denissen (teamleider zorg)
 - mw. Anita Remijsen (lkr gr. 8)
 - mw. Shanouke Coda (ouder)
 - mw. Lili Wentholt (zorgconsulent Plein 013)
- observaties bij alle groepen, te weten: gr. 1-2 voorbereidend rekenen, gr 3-4 spelles, gr 5-6 Spelling, gr 7 taakkaart, zelfstandig werken, gr 8 taal / BL
- een teamgesprek - aanwezig waren: het hele team dat op die dag werkt.

Het interview en de observaties richtten zich vooral op *de stand van zaken*, op hoe in de praktijk van nu de lessen gegeven worden, en wat de mogelijkheden zijn voor leerlingen die een ongewone ondersteuningsbehoefte hebben.

Het teamgesprek is gevoerd aan de hand van een aantal stellingen en uitspraken. De focus van het gesprek ligt bij de *opvattingen en ambities* van de gespreksdeelnemers als het gaat om het bieden van onderwijs aan leerlingen met een verschillende onderwijsbehoefte.

Het beeld van de stand van zaken (interview en observaties) en de opvattingen en ambities (teamgesprek) vullen elkaar aan.

De profielsamenvatting die hierna volgt geeft een overzicht over alle opbrengsten, samengevat door de rapporteur in een weging ten opzichte van andere scholen van dezelfde schoolsoort. Waar mogelijk is de vergelijking gemaakt met het gemiddelde van de Nederlandse scholen zoals die uit statistisch overzicht en onderzoek bekend is. In aanvulling daarop profileren wij de school op basis van onze ervaring met audits op honderden scholen. Vanuit het streven om de betrouwbaarheid van de profilering zo hoog mogelijk te stellen, is de profilering bovendien getoetst aan onderling afstemming tussen de auditoren die de scholen van Plein013 bezochten.

Na de profielsamenvatting staat in de *bijlage: opbrengsten interview* de belangrijkste informatie zoals die is aangereikt door de geïnterviewden, aangevuld met informatie uit het dataformulier.

Beide onderdelen, de *profielsamenvatting* en de *opbrengsten interview*, volgen de indeling in de vijf domeinen, zodat u de informatie eenvoudig aan elkaar kunt koppelen.

Wij wijzen er op dat de informatieverzameling veelzijdig en uitgebreid is geweest, maar niet alle informatie van alle leerkrachten betrof, en bovendien beperkt is door het karakter van een momentopname.

Profielsamenvatting: positie van de school, grenzen en groeimogelijkheden

Korte impressie van de school

Openbare basisschool Darwin is gehuisvest in een bijna volledig gerestaureerd gebouw in het centrum van de wijk Pannenschuur in Oisterwijk. Zij is in 2010 ontstaan uit een fusie van twee scholen en wordt ten tijde van de audit bezocht door ongeveer 90 leerlingen. Darwin is een van de 16 scholen van het bestuur van Stichting Opmaat. De school is genoemd naar onderzoeker en wetenschapper Darwin. Deze is op zoek gegaan naar antwoorden op allerlei gebied en heeft daardoor veel invloed gehad op de wereldvisie. Kinderen zijn van nature nieuwsgierig en willen ook antwoorden. Zo krijgen zij grip op de wereld. Obs Darwin wil aansluiten bij deze nieuwsgierigheid en de kinderen begeleiden bij hun ontdekkingsreis.

Er zijn zeven permanente lokalen, alle op de begane grond, met daarnaast in de brede hal / ontmoetingsruimte een aantal rustige werkplekken. Op de eerste etage is o.a. het handvaardigheidslokaal, de oude teamkamer en het kantoor van de teamleider zorg.

Door het leerlingenaantal zijn er deels combinatiegroepen en deels enkelvoudige groepen, de groepen zijn al volgt verdeeld: groep 1-2, groep 3-4, groep 5-6, groep 7 en groep 8.

De kleinste groep is groep 5-6 met 8 leerlingen met in groep 5, 5 leerlingen. De groepen 7 en 8 hebben respectievelijk 15 en 16 leerlingen.

Het team van obs Darwin wil denken in mogelijkheden en oplossingen en een volledig onderwijsaanbod realiseren. Dit betekent dat er veel aandacht is voor leerlingen die ergens moeite mee hebben en hierin extra ondersteuning behoeven, maar ook de kinderen die wat slimmer zijn worden fors uitgedaagd. Het belangrijkste is dat de kinderen met veel plezier naar school gaan en zich veilig en gehoord voelen.

Tijdens de groepsbezoeken was er een prettige en ontspannen sfeer in de groepen. In alle groepen waren verschillende didactische werkvormen te zien, van frontaal klassikaal tot zelfstandig werken of door middel van een spel of wedstrijdje om bepaalde spellingsregels onder de knie te krijgen.

De ouderbetrokkenheid is groot, zo heeft bijvoorbeeld de school haar eigen carnavalsvereniging. Dit is een ouderinitiatief en de school stelt ruimte beschikbaar en verder regelen de ouders alles zelf. Ouders kunnen altijd een klassenbezoek doen om te bekijken hoe er wordt lesgegeven op de school. Het team wil volledig transparant zijn en ziet ouders als educatief partners.

Domein 1: Diversiteit van de leerlingenpopulatie

Domein 1. Kijkend naar de bevroagde aspecten van *de leerlingenpopulatie* is de populatie van de school ten opzichte van ten opzichte van andere scholen in Nederland

- ☐ meer homogeen
- ☒ vergelijkbaar
- ☐ meer heterogeen

Domein 2: Ruimte voor verschillen

In het volgende schema wordt het onderwijsconcept van obs Darwin weergegeven in de relatie tussen de mate waarin de lesmethode sturend is en de mate waarin diversiteit van leerlingen opgevangen kan worden.

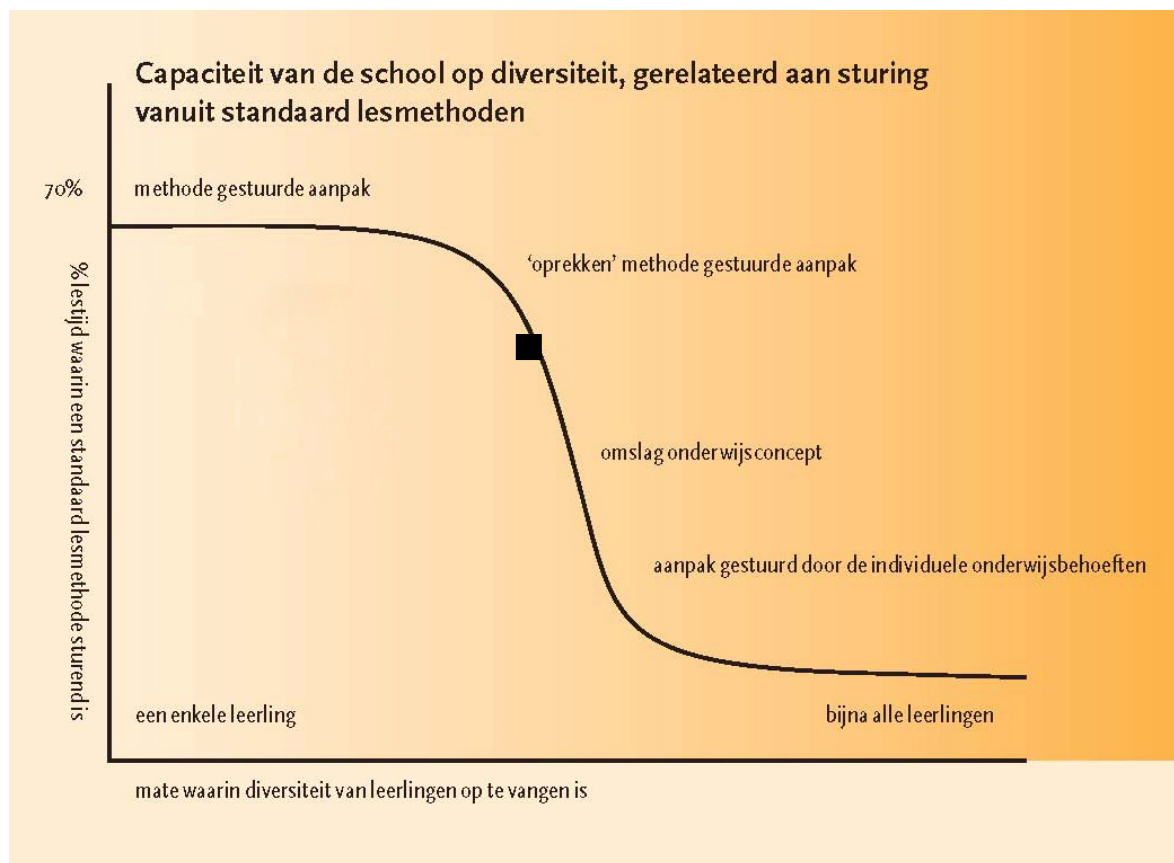
De gebogen lijn geeft van links naar rechts een mogelijk model van de ontwikkeling van een onderwijsconcept, startend bij het leerstofjaarklassensysteem met een strakke hantering van standaardmethoden. Via het oprekken van de methode-gestuurde aanpak toont het model een omslag in de aanpak naar het starten van de lesinhoud bij de individuele onderwijsbehoeften van de leerlingen in de klas.

Let wel: de richting van links naar rechts geeft alleen een wenselijke richting aan wanneer:

- De school meer ruimte wil bieden aan de bestaande diversiteit onder de leerlingen.
- De school meer leerlingen met speciale onderwijsbehoeften onderwijs wil kunnen bieden.
- De leerlingenpopulatie van de school steeds meer divers wordt.

Scholen bevinden zich ergens op de gebogen lijn.

Obs Darwin bevindt zich op positie ■

Domein 2. De antwoorden op de vragen over de manier van onderwijzen en het *omgaan met verschillen* geven het beeld van een school die

- ☐ basisondersteuning biedt aan leerlingen (passend bij een netwerkschool)
- ☐ enige extra ruimte biedt voor verschillen tussen leerlingen (passend bij een netwerkschool plus)
- ☒ veel extra ruimte biedt voor verschillen tussen leerlingen (passend bij een smalle ondersteuningsschool)
 - ☐ mede door een duidelijke aanpak, gedragen door het volledige team (passend bij een brede ondersteuningsschool)

Domein 3: De vijf velden van voorzieningen

Domein 3. De school heeft meer dan de fundamentele *voorzieningen* voor wat betreft

- ☒ extra 'handen' in de klas, te weten: 3,5 dagen onderwijs assistent en verder 2 dagen een vrijwilliger en enkele dagen stagiaires van de PABO.
- ☒ Onderwijsmaterialen
- ☒ de ruimtelijke omgeving, niet in de zin van specifieke ruimte ingericht voor therapie e.d. Wel beschikt de school over veel ruimte in de vorm van lokalen en een brede hal die volop in gebruik zijn.
- ☒ specialistische expertise op het gebied van visuele beperkingen, spraak-taalstoornissen, motorische beperkingen, ASS, ADHD en ADD, Gedragsproblematiek, onderwijsachterstanden en andere culturen.
- ☐ contacten met externe relaties

Deze beschikbaarheid van voorzieningen past bij een smalle ondersteuningsschool

Domein 4: Borging

Domein 4. De borging in de organisatie van de extra ondersteuning voor leerlingen gebeurt

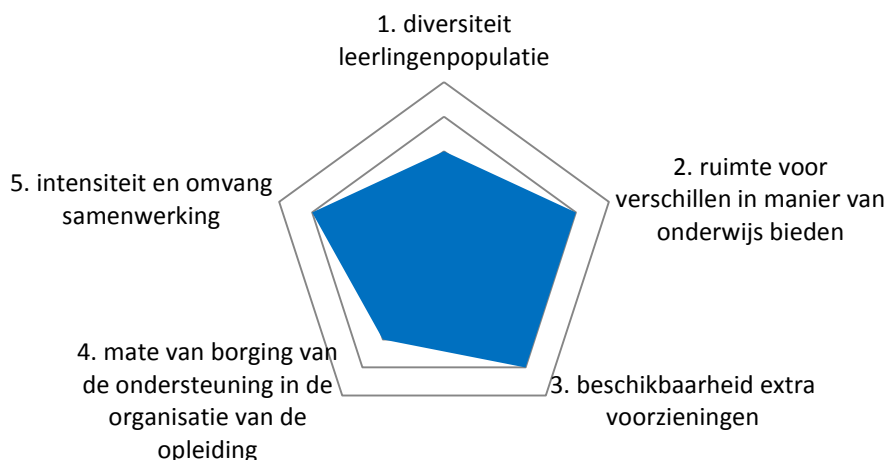
- ☒ op alle gevraagde aspecten overwegend planmatig (passend bij een smalle ondersteuningsschool, een brede ondersteuningsschool en een inclusieve school)
- ☐ op de meeste gevraagde aspecten planmatig, op enkele niet (passend bij een netwerkschool plus)
- ☐ op enkele gevraagde aspecten planmatig, op de meeste niet (passend bij een netwerkschool)
- ☐ op geen enkele van de gevraagde aspecten planmatig

Domein 5: Samenwerking binnen het onderwijs

Domein 5. De samenwerking met onderwijspartners binnen en buiten Plein013 is

- ☐ intensief, in een stevig netwerk met veel partners (passend bij een brede ondersteuningsschool en een inclusieve school)
- ☒ intensief met enkele partners, beperkt met andere (passend bij een smalle ondersteuningsschool)
- ☐ matig intensief met enkele partners, beperkt met andere (passend bij een netwerkschool plus)
- ☐ beperkt (passend bij een netwerkschool)

Het ondersteuningsprofiel in één oogopslag

Over het geheel genomen is obs Darwin te karakteriseren als een **smalle ondersteuningsschool**

Er zijn verbanden tussen de vijf onderdelen van het ondersteuningsprofiel. De diversiteit van de leerlingenpopulatie (1) zegt iets over de noodzaak van omgaan met verschillen (2). De effectiviteit van extra voorzieningen (3) hangt samen met het onderwijsconcept (2). Enzovoort.

Elk van de vijf onderdelen van het profiel is weergegeven op een vijfpuntschaal in een van de punten van bovenstaande vijfhoek: van beperkt (dicht bij het centrum van de vijfhoek) tot ruim (aan de buitenrand van de vijfhoek). Deze visualisatie is bedoeld als 'radar' voor opvallende kenmerken van het profiel; er is geen 'wenselijke' vorm.

Dit profiel geeft een beeld van de situatie op basis van documenten, het interview, de waarnemingen tijdens de observaties, en de informatie die bij het teamgesprek naar boven kwam.

Een korte toelichting, per domein, op de plaatsing in de grafiek vullen wij voor domein 2 tot en met 5 aan met een suggestie voor verdere ontwikkeling, voor *het geval dat* verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is. Dit laatste zeggen wij met nadruk, wij hebben geen opvatting over die wenselijkheid.

1. Over de diversiteit van de leerlingenpopulatie.
Hierbij kijken wij naar een combinatie van achtergrondkenmerken van leerlingen, en kenmerken van leren en gedrag.

Toelichting op de profilering:

Veel ouders van de leerlingen zijn laag opgeleid en veel leerlingen van gescheiden ouders. De school ervaart en investeert in grote betrokkenheid van de ouders. Er zijn 15% gewichtenleerlingen. De culturele achtergrond is hoofdzakelijk Nederlandssprekend, hoewel ook aandacht aan NT2 wordt besteed en enkele leerlingen uit de schakelklas komen. Het is een mix van verschillende culturen. De diversiteit qua niveaus is groot en de school probeert door het aanbieden van verschillende oplossingsstrategieën zoveel mogelijk rekening te houden met verschillende leerstijlen. 12% van de lln. hebben een OPP, dit kan ook voor gedrag zijn, dus niet allemaal een eigen leerlijn. Een enkele leerling bezoekt de Kansrijk-groep een arrangement voor hoogbegaafde leerlingen in het swv. Gemiddeld vallen gedragsmatig per groep 1 à 2 lln op. Vaak moet het gedrag begrenst (gecorrigeerd) worden, maar het zijn ook de sociale vaardigheden die extra aandacht behoeven. Darwin werkt met een gedragscode (protocol) en ze past deze ongeveer 1 x per jaar toe. Vaak is de onrustige gezinssituatie en/of omgeving oorzaak van gedragsproblematiek. Er wordt altijd gezocht naar oplossingen, het liefst samen met de ouders, zo is het gelukt om in school speltherapie te organiseren. Kortom de school speelt in op de behoeftes van de diversiteit in de populatie.

2. Over de ruimte voor verschillen binnen het onderwijsconcept.
Dit gaat over de manier van lesgeven in de groep. Belangrijk zijn onder meer de wijze waarop de les is ingericht, de diversiteit in het lesmateriaal, en de mate van dialoog of interactie tussen leerkracht en leerling, en tussen leerlingen onderling.

Toelichting op de profilering:

Hoewel ook op obs Darwin de methode leidend is en er wordt gewerkt volgens het DI-model wil de school de leerlingen steeds meer zelf laten ontdekken. Veel kenmerken van OGO-onderwijs zijn terug te vinden in de wijze van lesgeven. Het ideaal is dat de leerling de eigen ontwikkeling stuurt, dat is nog niet zo en de leerkracht is nog steeds leidend. Het maximale uit iedere leerling halen is het doel, daarom stelt de school hoge eisen. Met de leerlingen wordt een portfolio gemaakt. De leerkracht is degene die beoordeelt en vaak wordt het onderwijs en het resultaat geëvalueerd samen met de leerlingen. Er wordt gewerkt met het leerstof jaarklassensysteem.

Leerlingen met speciale onderwijsbehoeften worden in groepjes of individueel begeleid binnen de eigen groep. Er wordt gewerkt met groepsplannen, de combinatiegroep heeft één groepsplan en de leerstof wordt vaak integraal aangeboden aan de totale groep met hierin verschillende niveaus van instructie. Het team is in staat om didactisch en pedagogisch maatwerk te leveren. Het initiatief om in gesprek met leerling de onderwijs- en ondersteuningsbehoefte af te stemmen wordt nog niet door iedere leerkracht genomen. De aanpak van speciale leerlingenondersteuning wordt voortdurend afgestemd met het team. Ook de ouders worden hierin betrokken, aan hen wordt gevraagd om mee te denken over de inrichting van het onderwijs, bijvoorbeeld voor lezen. De oudergroep heeft ook het initiatief over talentontwikkeling genomen. De school gaat hier dan graag op in.

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

Kan gedacht worden aan nog meer OGO principes toepassen, waarbij de kerndoelen leidend zijn en niet de lesstof uit de methode. Uit de gevoerde gesprekken blijkt dat het team dit ook wel wil, maar met mate. Er worden hierin bewuste keuzes gemaakt die hierbij passen, bijvoorbeeld de nieuwe taalmethode: Alles in één.

3. Over de beschikbaarheid van extra voorzieningen.
Extra voorzieningen zijn: extra 'handen' in de klas (of klassenverkleining), extra onderwijsmaterialen, extra mogelijkheden in de ruimtelijke omgeving, specialistische expertise, en samenwerking met instanties buiten het onderwijs.

Toelichting op de profilering:

Op obs Darwin is voor 3,5 dag onderwijsassistentie aanwezig, verder wordt er gewerkt met vrijwilligers voor 2 dagen en zijn er geregeld PABO stagiaires. Wat dat betreft is er voor de school veel extra ondersteuning. Deze vindt meestal plaats in de eigen groep.

Verder beschikt de school over de geschikte materialen die voor de ondersteuning aan de leerlingen nodig is. Dit komt ook omdat de school beschikt over personeel met verschillende expertise, bijvoorbeeld op het gebied van visuele beperkingen, spraak-taalstoornissen en gedragsproblematiek.

De samenwerking met organisaties buiten het onderwijs is functioneel. Wanneer nodig weet men elkaar te vinden en wordt een beroep op die expertise gedaan.

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

Verder ontwikkeling op dit domein gaat automatisch zonder dat er stevig op gestuurd moet worden. Het is de cultuur van de organisatie om oplossingsgericht te werken en dat betekent dat je voortdurend je eigen expertise vergroot en om je heen kijkt waar deskundigheid gehaald kan worden.

4. Borging van de ondersteuning in de organisatie van de school.
Van stevige borging is sprake wanneer er beleid, leerlingvolgsystemen, procedures en afspraken zijn, die voor alle betrokkenen helder zijn en door alle teamleden worden toegepast. Een heldere, consistent toegepaste taakverdeling is onderdeel van de borging.

Toelichting op de profilering:

Er wordt gewerkt met groepsplannen, methodegebonden en niet methodegebonden toetsen (Cito), de opbrengsten worden vastgelegd in het LVS (Esis), deze opbrengsten worden geëvalueerd met team en ouders. Alle leerlingen hebben een portfolio.

Er is een goede taakverdeling tussen de directie, teamleiders zorg, de leerkrachten en de onderwijsassistenten.

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

Op dit moment lijkt verder ontwikkeling op dit domein niet noodzakelijk.

5. Over de intensiteit en omvang van de samenwerking.

Gekeken wordt naar de mate waarin de begeleiding van de leerling binnen het onderwijs wordt afgestemd met die van de verschillende partners buiten het onderwijs.

Toelichting op de profilering:

De samenwerking met partners buiten het onderwijs is functioneel en gebeurt altijd in goed overleg met de ouders. Wat dit betreft is voor de school veel mogelijk en wordt er oplossingsgericht gewerkt. Vaak worden de contacten via de zorgconsulent van het swv gelegd.

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

Op dit moment lijkt verdere ontwikkeling op dit domein niet noodzakelijk

Samenvatting opvattingen en ambities van het team gericht op het omgaan met leerlingen die een speciale ondersteuningsbehoefte hebben:

Obs Darwin is een kleine school met een gedreven team. Door het huidige leerlingenaantal is er in het gebouw veel ruimte voor de leerlingen, deze ruimte wordt door het team optimaal benut. Voldoen aan de onderwijs- en ondersteuningsbehoeftes van de leerlingen is de opdracht die de school zich gesteld heeft. Meestal lukt dit binnen de eigen ervaring en expertise. Het team is van mening dat zij niet alles hoeft te kunnen en dat ondersteuning van externen altijd een mogelijkheid is. De wijze van lesgeven, waaronder het hanteren van het DI-model en coöperatieve werkvormen, helpt in het kunnen bieden van gedifferentieerd onderwijs. De school vindt dit noodzakelijk vanwege de grote diversiteit van de populatie.

Bijlage: Opbrengsten interview

Domein 1: de diversiteit van de leerlingenpopulatie:

De leerlingen op de school verschillen in hun achtergrond v.w.b.:

- *opleidingsniveau van de ouders, sociaaleconomische achtergrond:*

- ☒ weinig, het opleidingsniveau en de sociaaleconomische achtergrond is over het algemeen
- ☐ laag
- ☒ gemiddeld
- ☐ hoog
- ☐ matig
- ☐ sterk

Toelichting:

Ouders zijn betrokken bij de school, het percentage gescheiden ouders is hoog, waardoor veel 1 ouder gezinnen en/of nieuw samengestelde gezinnen.

- *thuis taal:*

- ☒ weinig
- ☐ matig
- ☐ sterk

Toelichting:

Hoofdzakelijk Nederlandstalig

- *culturele achtergrond*

- ☒ weinig
- ☐ matig
- ☐ sterk

Toelichting:

Hoofdzakelijk Nederlandse cultuur

De leerlingen op de school verschillen v.w.b.:

- *niveau van leren*

- ☐ weinig
- ☐ matig
- ☒ sterk

Toelichting:

Er is veel diversiteit in de ondersteuningsbehoefte van de populatie.

- *leerstijlen*

☐	weinig
☐	matig
☒	sterk

Toelichting:

Door het aanbieden van verschillende oplossingsstrategieën houdt het team rekening met de verschillende leerstijlen.

Hoeveel leerlingen hebben

- *speciale behoeften in het verwerken van informatie*

☒	weinig (minder dan 20 %)
☐	een matig aantal (20 tot 40 %)
☐	veel (meer dan 40%)

Toelichting:

12% van de leerlingen heeft een arrangement niet alleen cognitief, maar ook gedragsmatig. Dat betekent dat niet ieder OPP ook een eigen leerlijn biedt.

- *speciale behoeften in het gedrag, in de omgang (begrenzing van het gedrag, stimulering tot activiteit, begrip van de sociale omgang)*

☒	weinig (minder dan 20 %)
☐	een matig aantal (20 tot 40 %)
☐	veel (meer dan 40 %)

Toelichting:

Er wordt gewerkt met een gedragscode. Ongeveer 1x per jaar wordt deze gehanteerd.

Domein 2: de ruimte die de manier van lesgeven biedt voor speciale ondersteuningsbehoeften,

Tijdens het interview is gevraagd de manier van lesgeven te plaatsen op een aantal dimensies.

Karakteriseer het onderwijs op de school op de onderstaande dimensies. Een '1' betekent sterk in de richting van de eerste pool en een '4' sterk in de richting van het tweede uiterste.

	1	2	3	4	
overdragen van kennis	☐	☐	☒	☐	zelf ontdekken
kennis verwerven	☐	☐	☒	☐	werken met kennis
klassikaal leren	☐	☐	☒	☐	individueel en groepjes-leren
sturing van het leren door de leerkracht	☐	☒	☐	☐	leerlingen sturen eigen leren
alle leerlingen op basisniveau brengen	☐	☐	☒	☐	het maximale uit elke leerling halen
leerstof bepaalt leerweg	☐	☒	☐	☐	beginsituatie leerling bepaalt leerweg
nadruk op gestructureerde opdrachten	☐	☐	☒	☐	nadruk op vrije opdrachten
gelijke normering prestaties	☐	☒	☐	☐	beoordeling t.o.v. eerdere eigen prestaties
beoordeling door leerkracht	☐	☒	☐	☐	zelfbeoordeling door leerling
evaluatie onderwijs door leerkracht	☐	☐	☒	☐	evaluatie samen met leerlingen

- De sturing van de leerkracht gaat langzaam verschuiven naar leerlingen sturen hun eigen leren;
- De methode is nog leidend, dit verschuift naar 'de beginsituatie bepaalt de leerweg'
- Gelijke normering gaat steeds meer naar 'beoordeling t.a.v. eerdere eigen prestaties'
- De leerkracht is nu nog degene die beoordeelt, bij eigen leerdoelen o.a. portfolio, beoordeelt de leerling zelf.

Hoe wordt binnen de school met speciale onderwijsbehoeften omgegaan?

Reactie op speciale onderwijsbehoeften

- ☒ vooral met individuele aandacht, buiten de groep
- ☒ vooral met individuele aandacht, in dezelfde ruimte, maar apart van de groep
- ☒ vooral met groepsaandacht in homogene subgroepen
- ☒ vooral met individuele aandacht geïntegreerd in de groepsaanpak

Toelichting:

Dit is helemaal afhankelijk van de ondersteuningsbehoefte van de leerling, ieder keer wordt er een bewuste keuze gemaakt.

Differentieert de onderwijsaanpak van de school voor verschillen op leerstijlen van leerlingen (reproductiegericht, ervaringsgericht, betekenisgericht, oplossingsgericht)?

- ☒ ja, dat is geïntegreerd in de onderwijsaanpak van de school
- ☐ incidenteel, als een leerling opvalt op leerstijl – of incidenteel, door enkele leerkrachten
- ☐ nee, niet of nauwelijks

Toelichting:

Door middel van aanbieden van verschillende oplossingsstrategieën.

Hoe zijn groepen/klassen ingedeeld (welke leerjaren worden gemengd, wat is de omvang van de groepen en de bezetting met leerkrachten)?

Beschrijving:

Er wordt gewerkt met het leerstofjaarklassensysteem en er zijn enkelvoudige en combinatiegroepen.

Verdeling is: gr. 1-2, gr 3-4, gr 5-6, gr 7 en gr 8

Karakterisering van het onderwijs op de school.

Hoe groot is naar uw inschatting:

het percentage leerkrachten dat in de kerndoelen en leerlijnen (minimaal van het eigen leerjaar) beheerst (parate kennis): 100 %

het percentage leerkrachten dat in staat is didactisch maatwerk te leveren voor leerlingen: 100%

het percentage leerkrachten dat in staat is pedagogisch maatwerk te leveren voor leerlingen: 100%

het percentage leerkrachten dat initiatief neemt tot dialoog met de leerling om het lesaanbod af te stemmen met de ondersteuningsbehoefte van de leerling: 60%

de mate waarin de begeleiding een individuele aanpak is dan wel een teamaanpak

- ☐ vooral individuele aanpak van leerkrachten
- ☐ aanpak gedeeld door enkele leerkrachten
- ☒ teamaanpak

Ook de ouders worden hier altijd in betrokken.

de mate waarin (ouders en) leerling betrokken worden bij de manier van lesgeven

☐	niet of nauwelijks
☐	soms
☒	vaak

De school vraag ouders geregeld mee te denken over de wijze van onderwijs geven, concrete activiteiten hierin zijn bijv. bij het lezen en talentontwikkeling. Ook kunnen ouders altijd een groepsbezoek doen en een ochtend in de groep meemaken.

Teamexpertise

*Op welke onderwerpen is er sprake van teamexpertise (expertise die gedeeld wordt door **alle** leden van het team, en die door **alle** leden van het team in samenwerking in praktijk gebracht wordt)? Voorbeelden zijn teamexpertise op bepaalde didactische of gedragsmatige aanpakken, of teamexpertise in het betrekken van ouders en leerlingen bij de bepaling van de ondersteuningsbehoeften van de leerlingen.*

Het team is voldoende deskundig m.b.t. handelingsgericht werken, werken met leerlijnen en het onderwijs zo inrichten dat aan de ondersteuningsbehoeften van de leerlingen wordt voldaan. Er is een teamaanpak voor gedrag (Gedragscode), de ouders worden gezien als educatief partner en zo worden zij ook bij de school betrokken.

Verder zijn er binnen het team op individuele basis nog specifieke deskundigheden aanwezig.

Domein 3: de beschikbaarheid van extra voorzieningen op de leslocatie:

- Extra begeleiding
 - **in** de klassen/groepen: 1 t/m 8, onderwijsassistent, 3,5 dag, vrijwilligers 2 dg en stagiaires.
 - **buiten** de klassen/groepen: *welke functies voor welke aantallen uur p.w. beschikbaar?*

Zie hierboven, het is de visie van de school om extra ondersteuning zoveel mogelijk binnen de eigen jaargroep te laten plaatsvinden. Af en toe gebeurt dit buiten de groep.

- *Speciale onderwijs/werkmaterialen voor leerlingen met speciale ondersteuningsbehoeften beschikbaar binnen de school:*

Aangepaste leerlijnen:

- Alternatieve methodes, nl.maatwerk rekenen, spelling in de lift, zuidvallei, speciale spellings-en leesbegeleiding;
- gericht op zelfredzaamheid, nl.time-timers, foto-interview REC, IK ZIE WIJ;
- met een lager tempo, veel herhaling, nl.maatwerk rekenen, zo reken ik ook, speciale leesbegeleiding, zuidvallei lezen en spelling, flits computerprogramma, ambrasoft;
- die veel/snel lezen vermijden, nl.Kurzweil, flits computer, timboektoe computer, Yoleo;
- gericht op auditieve informatieverwerking, nl.Kurzweil, Yoleo, eigen laptops;
- gericht op visuele informatieverwerking, nl.Kurzweil, Yoleo, Dediconboeken, eigen laptops;
- gericht op sensomotorische informatieverwerking, nl.fijne motoriek koffer, tangles, sensopathische oefeningen gericht op informatie;
- uitgaand van een sterk eigen probleemoplossend vermogen, nl.zinder, kien, webkwesties, sterrenwerk, werkboeken mindset, handleiding voor je zelf: Hersenen in bedrijf.
- Anders: dyslexiekoffer

Beschikbare onderwijsmaterialen met speciale pedagogische/psychologische kenmerken:

- Methode voor sociaal-emotionele ontwikkeling, nl.eigen leerling port-folio (o.a. persoonslijsten, zo ben ik/zo werk ik/zo speel ik), klasbouwers, 101 werkvormen, SVL, handleiding voor jezelf (hoe ben ik, hoe ik denk en voel, brugklaskatern, hersenen in bedrijf);
- begrenzing van het gedrag, nl.gedragscode en school- en klassenregels;
- uitdagend tot alertheid en activiteit, nl.tangles, time-timers, koptelefoons, kipformulieren (inspanning-activiteit-tijd), boek werken met aandacht, Prikkels in de groep (doe-strippenkaart);
- het ervaren van successen en het ontvangen van beloningen, nl.kidsskills;
- voor begrip van sociale interactie met de volwassenen en leeftijdsgenoten in de eigen omgeving), nl. geïntegreerd in thematisch werken, coöperatieve werkvormen;
- anders, nl:spellen als kwaliteitspel, kikker be cool, spring kikker spring, brugklassenspel, inspiratiespel, knuffelaartjes/boek, boeken De survivalgidsen ADHD, ASS, (v)echtscheiding, etc....

In verband met kindspecifieke fysieke belemmeringen zijn aangepast meubilair, schrijfmateriaal, motoriekkoffer, time-timer m.b.t. gymbelasting, rolstoel gebruik naar gym, zitkussens, programma als zintuigenboom, stilzitten als een kikker en mindfulness voor kinderen beschikbaar.

- *Ruimtelijke voorzieningen, in en rond de school*

aparte extra ruimtes voor didactische begeleiding

- Lokalen die niet door een groep worden bezet
- In de hal/gemeenschapsruimte zijn werkplekken gecreëerd

aparte extra ruimtes voor bewegingsbehoeften

- N.v.t. natuurlijk wel de ruimtes zoals speelzaal en spelruimte

aparte extra ruimtes voor verzorging / rust

- Ruimte voor sensomotorische beleving

buitenruimten

- Schooltuin en speelgelegenheid met veel gras i.p.v. tegels

- Specialistische expertise op hbo/wo-niveau

<i>binnen de school zelf beschikbaar</i>	<i>buiten de school snel toegankelijk</i>	
	X	visuele beperkingen
	X	auditieve beperkingen
X		spraak/taal belemmeringen
	X	cognitieve beperkingen
X		motorische beperkingen
	X	beperkingen door langdurige ziekte
X		Autisme Spectrum Stoornissen (ASS)
X		ADHD
	X	dyslexie
	X	overige psychiatrische aandoeningen
X		gedragsproblemen
X		onderwijsachterstanden andere culturen
	x	anders, nl. epilepsie

Toelichting:

Dit schooljaar (2015 – 2016) studeren 2 teamleden af aan de Master SEN, in de domeinen gedragsspecialisatie en begeleiding.

- Samenwerking met instanties buiten het onderwijs.

	<i>nooit</i>	<i>soms</i>	<i>regelmatig</i>	<i>vaak</i>
SMW / schakelfunctie				x
Bureau Jeugdzorg		x		
GGD				x
GGZ		x		
MEE	x			
(Kinder)ziekenhuis			x	
Revalidatiekliniek			x	
Justitiële inrichting	x			
Gemeente, leerplicht		x		
Politie		x		
anders, nl. ...				

Domein 4: de borging van de extra ondersteuning in de organisatie van de school

- *het 'eigenaarschap' van de extra ondersteuning: wie is verantwoordelijk voor een goed verloop van het onderwijsleerproces van de leerling met speciale ondersteuningsbehoeften?*

De groepsleerkracht is verantwoordelijk voor het welbevinden en de ontwikkeling van iedere leerling in zijn/haar groep.

- *de plaats van de extra ondersteuning binnen het beleid van de school*

De extra ondersteuning is structureel en past binnen het reguliere schoolbeleid.

- *volgsystemen voor de didactische voortgang, en voor de sociaal-emotionele voortgang*

Op Darwin wordt het Esis administratiesysteem gebruikt voor de Citotoetsen. Verder is er een LVS, met name voor de leerlingenadministratie, observaties, notities, gespreksverslagen met ouders, leerlingen e.d. Het dyslexieprotocol wordt gehanteerd en wanneer de school vragen heeft wordt een expert geraadpleegd

De leerkrachten maken de analyses van de toetsen. De TLZ maakt trendanalyses, dit wordt op groeps- en schoolniveau besproken en leidt tot een groepsambitie en daarna tot een schoolambitie. Op Darwin wordt geen aparte methode voor Sociaal Emotionele Ontwikkeling gebruikt. Wel wordt er gewerkt met Poppies, de interactiewijzer en het portfolio (kindgesprekken)

- *planmatige aanpak van de extra ondersteuning: signalering, besprekingen, evaluaties, overdrachten e.d. (bijvoorbeeld a.d.h.v. de één-zorgroute)*

De uitvoering van de ondersteuningsstructuur gebeurt planmatig, besprekingen en evaluaties zijn in de jaarkalender ingepland.

- *aanwezigheid van protocollen (dyslexie, dyscalculie, medische begeleiding zoals bijv. bij suikerziekte, pesten)*

Aanwezig is de gedragscode, het dyslexieprotocol en het bestuursbrede protocol medisch handelen.

- *wat is de rol van de ouders en de mate van betrokkenheid bij:*
 - *het vaststellen van de onderwijsbehoefte van de leerling*

Na vaststelling wordt er met ouders afgestemd

- *het bepalen van de onderwijsbegeleiding voor de leerling*

Samenwerking als partners

- *het uitvoeren van de onderwijsbegeleiding voor de leerling*

De school doet voorstel dit wordt met ouders besproken en daarna besloten.

- *het evalueren van de onderwijsbegeleiding voor de leerling*

Samenwerken als partners

Domein 5: de intensiteit en omvang van de samenwerking met anderen in het onderwijs

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de andere scholen waarmee de school haar voedingsgebied deelt? Kent de school de andere scholen, bijvoorbeeld hoe de andere scholen omgaan met extra ondersteuning en hoe zij omgaan met verschillen?*

Er wordt samengewerkt. Het gesprek over hoe omgegaan wordt met verschillen is nog niet echt aan de orde.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de overige reguliere basisscholen binnen Plein013?*

Er zijn gezamenlijke bijeenkomsten en er is een IB netwerk. Verder wordt er tot volle tevredenheid gebruik gemaakt van de zorgconsulent van Plein 013. Er wordt gezamenlijke scholing georganiseerd, dit wordt als nuttig en zinvol ervaren.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de andere scholen binnen het eigen schoolbestuur?*

De samenwerking met de scholen binnen het eigen bestuur is uitstekend. Er wordt veel uitgewisseld en indien nodig ondersteunt men elkaar.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de centrale diensten van Plein013?*

Van de centrale diensten van Plein 013 wordt naar behoefte gebruik gemaakt. Vaak loopt dit dan via de zorgconsulent en/of de TLZ. De school is tevreden over de ondersteuning van de centrale diensten.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de voor- en vroegschoolse instellingen, en met het voortgezet onderwijs?*

Met de PSZ wordt steeds beter samengewerkt, ook met het kinderdagverblijf. Er is warme overdracht tussen deze organisaties en de school. Samenwerking met VO is voldoende functioneel.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de scholen voor sbo en so?*

De samenwerking met SBO en SO is naar behoefte. Af en toe worden materialen geleend, ook dit is erg functioneel.

Afsluitende opmerkingen:

Openbare basisschool Darwin is een van de kleinere scholen in het samenwerkingsverband Plein 013. Het team is gemotiveerd, werkt oplossingsgericht en staat met beide benen op de grond. Dit heeft geleid tot het besluit dat de school niet alles hoeft te kunnen en men met elkaar hier afspraken over maakt. De OGO visie is nog wel aanwezig en wil men ook uitbouwen, maar dan wel naar de mogelijkheden die er zijn. Het is een school met een prettig pedagogisch klimaat waar je je welkom voelt. De ouderbetrokkenheid is groot en de school is naar ouders heel transparant en ziet hen als educatieve partners. Ook dit maakt het mogelijk dat leerlingen die veel extra ondersteuning nodig hebben op de school kunnen gedijen. De school wil kinderen tot hun recht laten komen en bekijkt vooraf altijd goed of zij aan de ondersteuningsvraag kunnen voldoen. Hier wordt altijd serieus en open met de ouders over gesproken, dit wordt erg gewaardeerd.